

Schriftlezing: Matteüs 20:17-34
Tekst: Matteüs 20:25-28
Ps. 122:1,2,3
Lb. 177:1,2,5,7
Ps. 133:1,2,3
Ps. 69:10,11 (vs. 11: gr. 5-8)
Ps. 89:2,17,18

Gehouden te: Blokzijl, 03-04-11 (9.30 u.)
Baflo, 03-04-11 (14.30 u.)

Thema: Zoals de Mensenzoon: Elkaar dienen dus!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Irritatie

Irritante vraag van mevrouw Zebedeüs (Salome heet ze waarschijnlijk) en haar beide zoons Jakobus en Johannes aan de Heer Jezus.

"Belof me dat deze twee zonen van mij in uw koninkrijk naast u mogen zitten, de een rechts van u en de ander links." (vs. 21)

Het is de vraag van die twee broers, die kennelijk hun moeder hebben ingeschakeld om deze gunst van de Heer Jezus te vragen. Ze hebben er belang bij dit officiële verzoek bij de Meester neer te leggen, familiebelang lijkt het.

Maar het schiet bij de andere tien leerlingen duidelijk in het verkeerde keelgat, wanneer die dat vernemen. Ik snap hun verontwaardiging best.

Zoiets doe je toch niet? Zo'n gunst vraag je toch niet van Jezus? Wat krijgen we nou?

Irritante vraag. De hoofden lopen rood aan. En verontwaardiging maakt zich meester van de leerlingen.

Het is een vraag in de categorie van: Wie is het belangrijkste in de kerkenraad? Wie heeft het in de gemeente het meest voor het zeggen? Of: Mogen wij op de ereplaatsen zitten bij het avondmaal? Gesteld al dat er aan de avondmaalstafel ereplaatsen zouden zijn.....

Of stel, dat twee ministers uit het kabinet aan koningin Beatrix zouden vragen: "Majesteit, belooft u ons dat wij naast u mogen zitten volgende week bij het galadiner ter ere van het staatsbezoek van president Obama?"

Een volstrekt ongepaste vraag, vinden wij terecht. Zoiets vraag je niet aan de majesteit. De tafelschikking bepaalt zij zelf, volgens het hofprotocol. Collega-ministers zouden terecht verontwaardigd zijn, als ze van zo'n verzoek vernamen. En de kranten zouden er vol van staan, als die er lucht van zouden krijgen.

De verontwaardiging van de tien is dus begrijpelijk. Maar wat zegt het van die andere leerlingen zelf? Ze verraden ermee, dat zij met precies dezelfde vragen zijn. Alleen Jakobus en Johannes zijn hun een slag voor. En dat vinden ze irritant. En ze worden boos op de beide broers. Maar is dat terecht?

Of zijn ze eigenlijk ook boos op de Heer Jezus, die de zonen van Zebedeüs niet even flink op hun nummer zet?

We stuiten hier op een overduidelijke valkuil voor alle leerlingen van Jezus. Hoe gaan zij met elkaar om? Welke houding nemen zij onderling aan? Wat kunnen ze van elkaar hebben en verdragen? En wat hebben ze in hun eigen kring voor elkaar over? Het raakt dus duidelijk de verbondenheid met elkaar als leerlingen van Jezus en daaronder de verbondenheid met Christus.

[Zie daar weer het thema van ons gemeenteproject 'Leven in verbondenheid'; met als derde onderdeel 'De gemeente als vindplaats van verbondenheid'.]

Daar zegt de Meester in ons bijbelgedeelte belangrijke dingen over naar aanleiding van het verzoek van de beide broers en de verontwaardigde reactie van de anderen. Het belangrijkste is, dat de Mensenzoon zichzelf ten voorbeeld stelt aan zijn leerlingen en zo aan heel zijn gemeente. Het is een les voor de leerlingen van toen en van nu.

Zoals de Mensenzoon: Elkaar dienen dus!

2. Jezus' reactie

Jezus reageert niet verontwaardigd of boos op het verzoek van de zonen van Zebedeüs, dat zij door hun moeder laten overbrengen. Hij vaart niet tegen hen uit, zoals later hun collega's.

Ik proef in het antwoord van de Meester eerder dat hij met de broers begaan is, omdat ze dingen zeggen en aan hem vragen waarvan ze de reikwijdte en de diepte niet kunnen peilen of overzien.

"Jullie weten niet wat je vraagt," zegt Jezus.

Ze zijn met hun verzoek weer een paar stappen te ver. Ze vragen naar hun zitplaats in het gekomen koninkrijk van de hemel. Maar ze slaan gevoeglijk het naderende lijden en sterven van hun Meester over. Want dat vatten ze niet. De woorden die Jezus daarover gesproken heeft, landen niet in hun hart en in hun gedachtegang. Dat bevat voor de Heer Jezus een element van lijden. Ook dat klinkt, dunkt me, door in Jezus' reactie.

"Jullie weten niet wat je vraagt. Kunnen jullie de beker drinken die ik zal moeten drinken?" (vs. 22)

De beker, waar Jezus het over heeft en die hij zal moeten drinken, is overduidelijk de beker van het lijden, gekoppeld aan de beker van Gods toorn over de zonden van zijn volk en van alle mensen. Het is niet de beker bij een feestmaal, geen feestelijke dronk. Maar een bittere beker van lijden, van uitlevering, van spot, van geseling, van kruisiging en van dood.

Later in de olijfgaard Getsemané schrikt Jezus ervoor terug. "Laat deze beker aan mij voorbij gaan, Vader. Maar laat niet mijn wil, maar de uwe geschieden." Zo bitter is deze beker.

De zonen van Zebedeüs zeggen desgevraagd parmantig, dat zij diezelfde beker van Jezus kunnen drinken.

'Vrienden, weten jullie wel wat jullie zeggen?' Dat hoor je tussen de regels door in de woorden van Jezus. Jullie weten niet wat je vraagt, als je verzoekt om de plaats

rechts en links naast Jezus in het hemelse koninkrijk. Jullie weten niet wat je zegt, als je zomaar zegt, dat je ook kunt drinken uit de lijdensbeker, die Jezus voorgehouden krijgt van zijn hemelse Vader en waaruit hij drinken moet. Naar Gods plan en bedoeling voor de redding van zijn volk.

"Ja, dat kunnen wij," antwoordden ze."

Dit antwoord laat een meelijwekkend enthousiasme zien. Het tekent hun enthousiaste inzet voor Jezus en voor het hemelrijk. Ze willen zich met alles overgeven aan de Heer en hem volgen. Daar is geen twijfel over mogelijk. Daar twijfelt Jezus ook niet aan.

De beide leerlingen zijn bereid om vooraan te staan bij het assisteren van Jezus, wanneer hij straks koning en rechter van Israël is. Het is dus niet louter eerezucht, die hen tot hun verzoek heeft gebracht.

En moeder Salome straalt dat ook niet uit. *"Ze viel voor hem neer om hem een gunst te vragen,"* vertelt Matteüs. Salome is één van de vrouwen die Jezus dienen met hun goederen. Ze komt dus niet op hoge poten bij Jezus, maar ze knielt nederig voor hem neer. Zo doe je dat bij de Heer als je om een gunst vraagt.

Bovendien heeft de Heer aan zijn twaalf leerlingen een vooraanstaande positie en zetel toegezegd in het hemelse koninkrijk, wanneer hij Israël gaat oordelen.

"Daarop vroeg Petrus: 'Wij hebben alles achtergelaten en zijn u gevolgd. Waar kunnen wij naar uitzien?' Jezus zei tegen hen: 'Ik verzeker jullie: wanneer de tijd aanbreekt dat alles vernieuwd wordt, wanneer de Mensenzoon in zijn majesteit zal zetelen op zijn troon, zullen ook jullie die mij gevolgd zijn plaatsnemen op de twaalf tronen en rechtspreken over de twaalf stammen van Israël.'" (Mat. 19:27,28)

Dat hebben Jakobus en Johannes goed gehoord. En ze vragen de Meester naar de eerste twee plaatsen in die kring van tronen in de rechtszitting over de twaalf stammen van Israël.

En ze hebben daar veel voor over. Ze willen zich daar enthousiast voor inzetten. Maar ze weten niet – hebben nog niet door – dat de weg naar die tronen een weg van lijden zal zijn. Voor Jezus in de eerste plaats, maar ook voor hen in verbondenheid met hun Meester.

De weg naar de troon is de weg van het lijden en het dienen tot het uiterste. Zoals de Mensenzoon.

Dat wil Jezus onder hun aandacht brengen. En het toedelen van de plaatsen in de troonzaal is, zegt Jezus, een zaak van de bevoegdheid en het oordeel van mijn hemelse Vader. Daar blijft Jezus af.

"Toen zei hij: 'Uit mijn beker zullen jullie inderdaad drinken, maar wie er rechts en links van mij zullen zitten kan ik niet bepalen, die plaatsen behoren toe aan hen voor wie mijn Vader ze heeft bestemd.'" (vs. 23)

3. Macht en supermacht

Het gaat Jezus – zei ik al – om de onderlinge omgang binnen de leerlingenkring en in het verlengde daarvan in zijn gemeente. Hoe ga je daar met elkaar om? En ben je bereid om elkaar daar echt te dienen?

Om dat duidelijk te maken tekent Jezus een situatie, die de leerlingen bekend zal voorkomen. Over hoe het toegaat bij machthebbers en volken.

"Jezus riep hen bij zich en zei: 'Jullie weten dat heersers hun volken onderdrukken en dat leiders hun macht misbruiken.'" (vs. 25)

Heersers onderdrukken hun volken en leiders misbruiken hun macht. Dat is een herkenbare werkelijkheid. Voor de twaalf leerlingen toen. Voor ons als christenen vandaag idem dito. Helaas!

Het is nog steeds zo. Onderdrukking en machtsmisbruik zijn aan de orde van de dag. Op grote en op kleine schaal. Het kan fysieke onderdrukking zijn met militair geweld. Maar ook psychisch machtsmisbruik door verbaal geweld of door angst en Sicherheitsdiensten of Securitate of hoe al die geheime diensten ook maar mogen heten.

Zo gaat dat, zegt Jezus. Jullie weten dat wel.

Maar ook in de kring van machthebbers zelf gaat het zo toe. In de kring van keizers en koningen, van presidenten en premiers bestaat ook een bepaalde pikorde. Je hebt macht en supermacht.

Voorbeeld:

In de Raad van Europa hebben Nicolas Sarkozy en Angela Merkel meer macht en zeggenschap dan Mark Rutte en de premier van Tsjechië of van Luxemburg. Zij vertegenwoordigen immers de grootste en machtigste landen van Europa.

Maar als president Obama of de president van China ook meedoen in de kring, dan staan die nog een stap hoger in de pikorde. En zij hebben meer invloed en meer zeggenschap. Is in de vergadering van de Verenigde Naties ook zo, al zijn alle landen daar in principe gelijk.

In de dagen van Jezus is dat ook zo. De Herodessen en de Pilatussen hebben macht op regionaal niveau. En ze laten dat merken ook. Het volk heeft er onder te lijden.

Maar de keizer van Rome is echt een stap hoger en hij heeft zeggenschap over deze lokale machthebbertjes. Ze moeten echt dansen naar het pijpen van Rome.

Macht en supermacht, ook toen al.

En nu zegt Jezus resoluut en radicaal tegen zijn leerlingen, de twee broers en de tien anderen:

"Zo zal het bij jullie niet mogen gaan. Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen, en wie van jullie de eerste wil zijn, zal jullie dienaar moeten zijn." (vs. 26,27)

In de kring van Jezus' leerlingen heerst naar het woord van de Meester het principe van de gelijkheid. De een is niet belangrijker of machtiger dan de ander. Hij mag dat ook niet willen.

Niemand heeft in die kring het recht om bevelen uit te delen aan zijn broeders mede-apostelen. Of de baas te spelen of eigen mening te laten domineren.

'Eén is uw meester, u bent allen broeders,' zegt Jezus ook ergens. (Mat. 23:8, NBG51) In de leerlingen kring dus niet: macht en supermacht.

Het principe van gelijkheid en gelijke beloning voor alle knechten benadrukte Jezus ook al in de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard in Matteüs 20:1-16. Het gedeelte dat voorafgaat aan de schriftlezing van deze dienst. Die arbeiders in de wijngaard krijgen allemaal een denarie loon voor een dag werken, naar de beschikking van de landeigenaar. Voor dat loon zijn ze aangenomen, van de eersten tot de laatsten; van de laatsten tot de eersten.

Voor een goed begrip: Jezus is niet tegen leiding geven in de kerk. De apostelen worden door hem zelfs geroepen om voorop te gaan en de leiding te nemen in het bijeenbrengen van de gemeente van Christus. Zij krijgen daartoe de volmacht. Maar in hun eigen kring geldt gelijkheid en de regel van de dienstbaarheid. Het mag onder hen niet toegaan op de manier zoals het onder machthebbers en volken toegaat, waar de machtigste de lakens uitdeelt en de lagere goden maar hebben te gehoorzamen.

Jezus is er ook niet op tegen dat iemand van de twaalf bij gelegenheid het voortouw neemt en het eerste woord. Denk aan Petrus en zijn optreden op de Pinksterdag. Maar hij mag niet macht laten gelden over zijn broeders. En de anderen ook niet. Ze moeten een voorbeeld nemen aan de Mensenzoon.

Zoals de Mensenzoon: Elkaar dienen dus!

4. Dienstbaarheid

Niet heersen, maar dienen!

Zo zou je de boodschap van Jezus' les aan zijn twaalf leerlingen ook kunnen samenvatten.

Dienen is moeilijker dan heersen. Dienen is lastig. Dienen kost je heel veel. Het kost je jezelf, je leven, je hele inzet, zelfverloochening. Dienstbaarheid heeft een hoge prijs.

Kijk maar naar Jezus! Kijk maar naar de Mensenzoon! Zie het voorbeeld dat hijzelf aan zijn leerlingen en aan heel zijn gemeente, aan alle christenen geeft.

Wil je de belangrijkste zijn? Dan zul je de anderen moeten dienen. Dat is geen erebaantje, maar echt slavenwerk. Dienaar van allen zijn. Dan ben je de minste en wil je dat ook zijn in navolging van Christus en door de kracht van de Heilige Geest.

"...zoals de Mensenzoon niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen." (vs. 28)

Zoals de Mensenzoon. Dat zijn de scharnierwoorden in dit stukje van Jezus' onderwijs aan zijn leerlingen.

De leerlingen hebben hem zien dienen. Hij genas het volk; gaf hulp aan wie hulpbehoevend was; vergaf de zonden van wie op genade hoopte. Hij onderwees de eenvoudigen en verkondigde aan armen het evangelie van het koninkrijk. Nooit eisend, nooit heersend, altijd dienend.

Die dienstbare opstelling gaat tot de diepte van de dood. Dit dienen kost Jezus zijn leven. Vrijwillig, als offer, als losprijs voor velen. Om met zijn leven vele mensen vrij te kopen uit de slavernij van de zonde en de dood.

De Mensenzoon is gekomen om zijn leven te geven als losgeld voor velen. Met die woorden duidt Jezus ook zijn uitgebreide derde lijdensaankondiging aan het begin van onze schriftlezing.

Uitgeleverd worden, ter dood veroordeeld worden, bespot worden, gezeseld worden, gekruisigd worden: het valt allemaal onder de noemer van dienen tot het uiterste.

Het is Jezus die als de dienaar zijn leven geeft als losgeld voor velen. Leerlingen en anderen, zovelen als de Heer bij zich zal roepen.

Lijden en sterven van Jezus zijn geen uitingen van zinloos geweld. Maar het is de prijs die Jezus betaalt om zijn volk te redden. Naar Vaders woord en wil.

Jesaja heeft er al van geprofeteerd:

*"Na het lijden dat hij moest doorstaan,
zag hij het licht en werd met kennis verzadigd.
Mijn rechtvaardige dienaar verschaft velen recht,
hij neemt hun wandaden op zich.*

*Daarom ken ik hem een plaats toe onder velen
en zal hij met machtigen delen in de buit,
omdat hij zijn leven prijs gaf aan de dood
en zich tot de zondaars liet rekenen.
Hij droeg echter de schuld van velen
en nam het voor zondaars op." (Jes. 53:11,12)*

Dit is de bijzondere Dienaar van de HEER. Dit doet hij: dienen als geen ander. Het voorbeeld ter navolging voor alle leerlingen.

Zoals de Mensenzoon: Elkaar dienen dus!

Zonder verklaring of commentaar ga ik aan het eind van de preek nog een bijbelgedeelte lezen. En de toepassing mag u ook zelf maken. Bij voorbeeld in de gespreksgroepen van de komende weken.

Oefen samen en onderling de verbondenheid in de taal van dienende liefde. De zegen van de Heer daarbij!

En dan nu Johannes 13:1-20. Luister alleen maar en leer van uw Heer.

"1 Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. 2 Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. 3 Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, 4 stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om 5 en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had. 6 Toen hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' 7 Jezus antwoordde: 'Wat ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' 8 'O nee, 'zei Petrus, 'mijn voeten zult u niet wassen, nooit!' Maar toen Jezus zei: 'Als ik

ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen,' 9 antwoordde hij: 'Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!' 10 Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein - maar niet allemaal.' 11 Hij wist namelijk wie hem zou verraden, daarom zei hij dat ze niet allemaal rein waren. 12 Toen hij hun voeten gewassen had, deed hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. 'Begrijpen jullie wat ik gedaan heb?' vroeg hij. 13 'Jullie zeggen altijd "meester" en "Heer" tegen mij, en terecht, want dat ben ik ook. 14 Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. 15 Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen. 16 Waarachtig, ik verzeker jullie: een slaaf is niet meer dan zijn meester, en een afgezant niet meer dan wie hem zendt. 17 Je zult gelukkig zijn als je dit niet alleen begrijpt, maar er ook naar handelt.

18 Ik doel niet op jullie allemaal: ik weet wie ik heb uitgekozen. Wat in de Schrift staat zal in vervulling gaan: "Hij die at van mijn brood heeft zich tegen mij gekeerd." 19 Ik zeg het jullie nu al, voor het gaat gebeuren; wanneer het dan gebeurt, zullen jullie geloven dat ik het ben. 20 Ik verzeker jullie: wie iemand ontvangt die door mij gezonden is ontvangt mij, en wie mij ontvangt ontvangt hem die mij gezonden heeft.'

Wij danken de Heer voor zijn Woord!

Glorie aan God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest,
nu en tot in eeuwigheid.

Amen